

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAZACH

***SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA ROK
2022***

ŁAZY 2023

1. Określenie zadań własnych gminy

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. W przypadku gdy wyznaczonym podmiotem jest ośrodek pomocy społecznej, w ośrodku można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej.

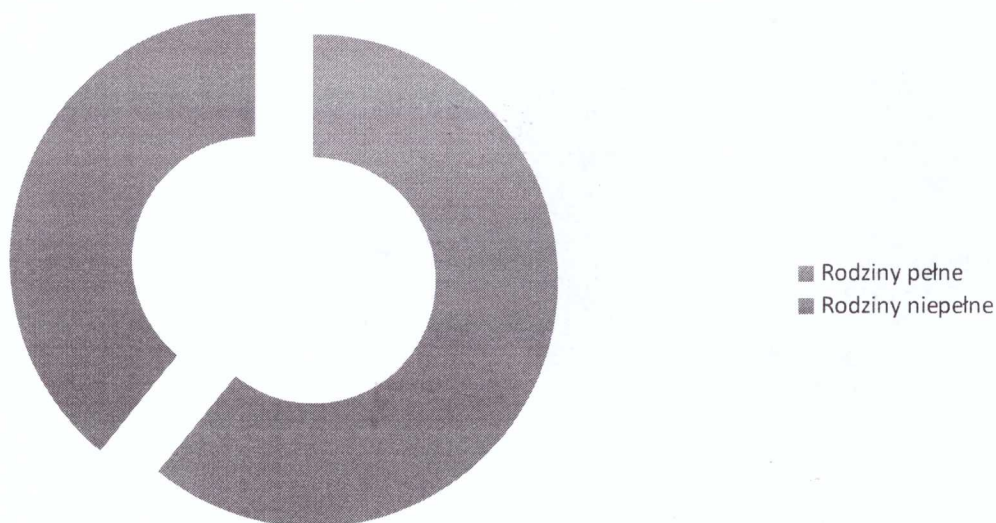
Do zadań własnych gminy z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- a) tworzenie systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego,
- b) finansowanie kosztów szkoleń, podnoszenia kwalifikacji, innych kosztów asystenta rodziny i rodzin wspierających,
- c) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub innej placówce,
- d) sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny,
- e) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej.

Dane dotyczące rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Wykres 1 przedstawia podstawowe informacje dotyczące liczby rodzin objętych wsparciem asystenta oraz rodzaj rodzin z uwzględnieniem podziału na rodziny pełne i niepełne na terenie Gminy Łazy.

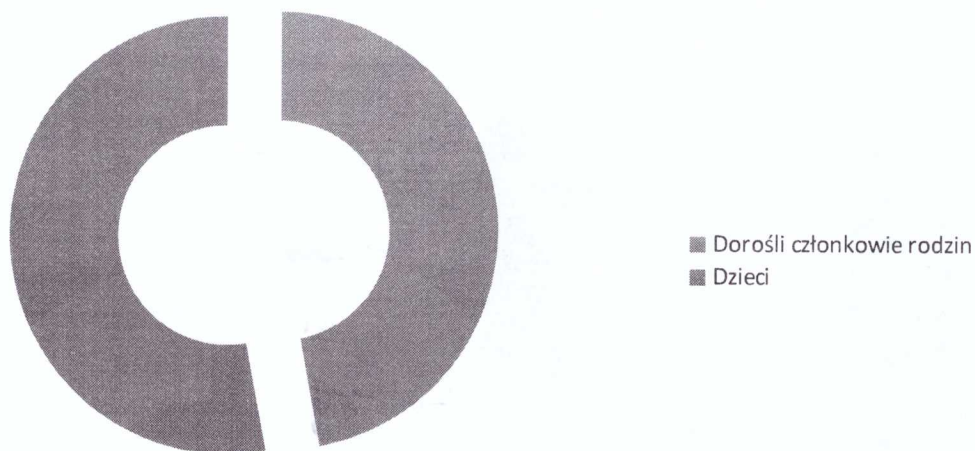
Wykres 1 Liczba i rodzaj rodzin.

W roku 2022 z wsparcia asystenta rodziny korzystało 23 rodzin, z czego 14 rodzin stanowiło rodziny pełne, natomiast w 9 rodzinach wychowywaniem dzieci zajmowała się tylko matka lub ojciec.

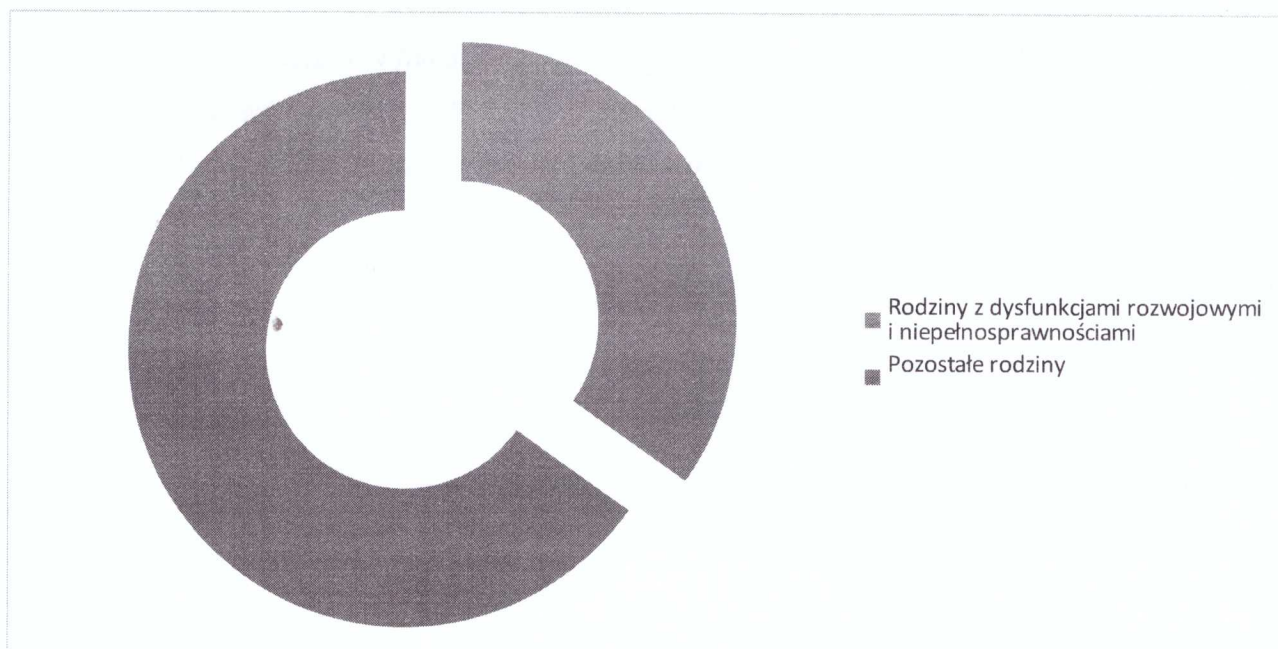
Informacje zawarte w wykresie 2 dotyczą ilości członków rodzin współpracujących z asystentem rodziny z podziałem na osoby dorosłe i dzieci. W rodzinach objętych asystenturą w roku 2022 asystenci rodzin współpracowali z 40 dorosłymi członkami rodzin, wychowującymi ogólnie 45 dzieci.

Wykres 2 . Ilość osób w rodzinach.

Problemy, z którymi borykają się rodziny objęte wsparciem asystenta rodzin niejednokrotnie wynikają z dysfunkcji rozwojowych lub niepełnosprawności członków rodzin obejmowanych wsparciem. Wykres trzeci przedstawia ilość rodzin w których występują dysfunkcję rozwojowe i niepełnosprawności.

Wykres 3 Ilość rodzin z dysfunkcjami rozwojowymi i niepełnosprawnościami.

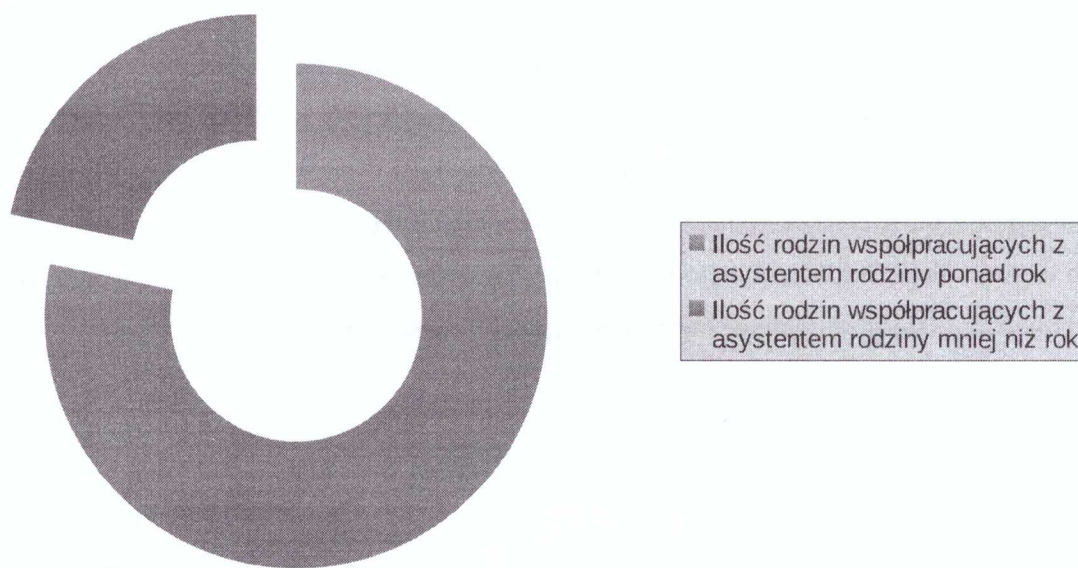
W roku 2022 na terenie Gminy Łazy w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodzin przebiegała współpraca z 8 rodzinami, u których zdiagnozowano dysfunkcje rozwojowe lub

niepełnosprawność.

Wsparciem rodzin poprzez pracę z asystentem rodziny są obejmowane rodziny, w których zdiagnozowano problem wynikający z funkcjonowaniem rodziny. W roku 2022 wsparciem asystenta rodziny objęto 5 rodzin: 4 rodziny podjęły współpracę dobrowolnie licząc na poprawę sytuacji swojej rodziny, 1 rodzina podjęła współpracę zgodnie z postanowieniem sądowym. Wśród rodzin, które współpracowały z asystentem w 3 rodzinach zakończono asystenturę. Powodami zakończenia asystentury były: osiągnięcie celów z planu pracy, zmiana miejsca zamieszkania oraz uzyskanie pełnoletności.

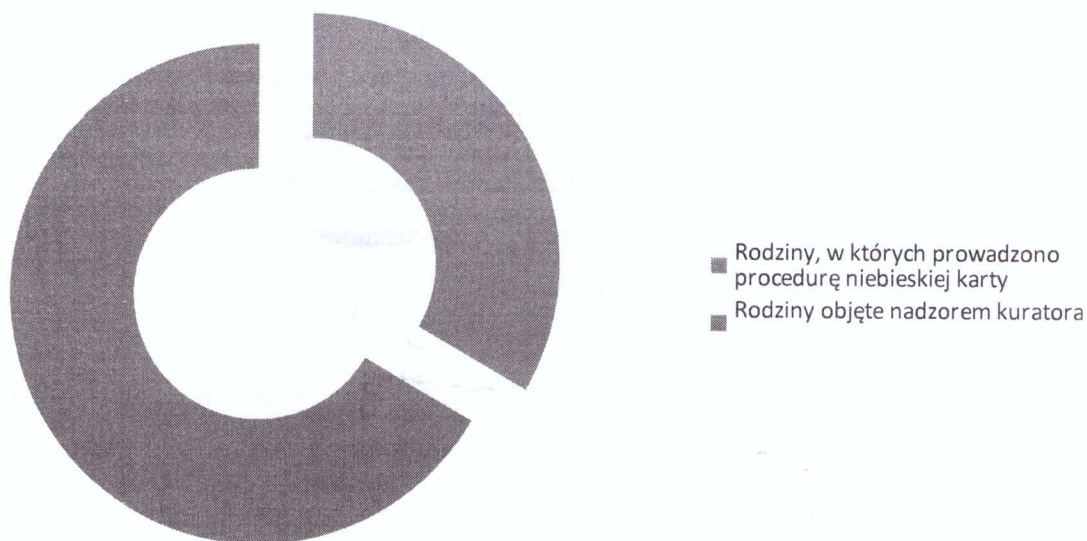
Na wykresie 4 przedstawiono ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodzin, które dobrowolnie lub poprzez zobowiązanie Sądu współpracowały z asystentem rodziny ponad rok - w 2022 roku było to 23 rodziny.

Wykres 4 Ilość rodzin współpracujących z asystentem rodziny ponad rok.

W rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny spotyka się różnorodne problemy związane z funkcjonowaniem rodzin, wśród nich są również problemy związane z przemocą w rodzinie. W roku 2022 wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodzin prowadzono procedurę „niebieskiej karty” wobec 4 rodzin, natomiast nadzorem kuratora było objętych 8 rodzin – prezentuje to wykres 5.

Wykres 5 Ilość rodzin wśród których prowadzono procedurę niebieskiej karty oraz ilość rodzin objętych nadzorem kuratora.

Asystent rodziny jako osoba wspierająca w czasie spotkań z rodziną motywuje, uzupełnia, podnosi poczucie własnej wartości, wspiera, wzmacnia, modeluje, informuje, podejmuje działania wychowawcze, towarzyszy, podnosi umiejętności rozwiązywania problemów, pomaga w odreagowaniu, rozszerza kontakty, a czasami również narzuca wymagania, przydziela zadania, czyli używa całego wachlarza metod, dzięki którym rodzina ma szansę na reintegrację, a dzieci na wychowywanie się w atmosferze miłości, akceptacji i rozumienia ich potrzeb.

W rodzinach objętych pracą asystenta rodziny prowadzone były następujące działania:

- **Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:**
 - instruktaż prawidłowego sprzątania mieszkania – podział obowiązków na wszystkich członków rodziny, dbanie o właściwy wizerunek warunków mieszkaniowych przed domem;
 - trening kulinarny;
 - trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie - edukacja w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zasady pielęgnacji dzieci;
 - edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej);

- edukacja w zakresie gospodarowania budżetem rodziny (analiza, planowanie i monitorowanie dochodów i wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb, wiedza na temat niebezpieczeństwa związanego z podjęciem pożyczki);
 - edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami;
 - wykorzystanie swoich umiejętności w celu pozyskania dodatkowych dochodów;
 - nauka wzajemnego szacunku;
 - pomoc w złożeniu wniosków o przyjęcie do przedszkola;
 - informowanie o możliwości konsultacji prawnych w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.
- **Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych:**
 - złożenie wniosku o przydział lokalu z zasobów Gminy Łazy;
 - złożenie wniosków w Dziale Świadczeń Rodzinnych (świadczenia rodzinne, świadczenia rodzicielskie);
 - złożenie wniosków o „Dobry Start”;
 - złożenie wniosków o świadczenia wychowawcze 500+;
 - złożenie wniosków o stypendium szkolne;
 - pozyskanie żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa;
 - zgłoszenie rodzin do uzyskania wsparcia w ramach akcji „Szlachetna Paczka”;
 - pomoc w złożeniu wniosków o pomoc w formie dożywiania w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”;
 - zorganizowanie wsparcia materialnego w postaci odzieży, mebli, sprzętu gospodarstwa domowego.
- **Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych:**
 - poprawa wzajemnej komunikacji w relacji rodzic – dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzebach);
 - trening psychoedukacyjny (techniki radzenia sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami);
 - trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości;
 - zasady związane z prawidłowym zachowaniem wobec rodzeństwa i rodziców;
 - wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Poradnię Psychologiczno-

Pedagogiczną oraz pomocy udzielanej w Punkcie Konsultacyjnego Wsparcia dla Rodzin).

- **Udzielanie pomocy rodzinom w postaci przygotowania i złożenia w danej instytucji pism urzędowych, wniosków, pozwów sądowych, odwołań:**
 - złożenie pozwu o podwyższenie alimentów na dzieci;
 - wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej jednego z rodziców, który nie korzystał ze swoich praw wynikających z władzy rodzicielskiej;
 - złożenie wniosku o wydanie zaświadczenia u komornika w związku z zadłużeniem alimentacyjnym;
 - założenie profilu zaufanego.

- **Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:**
 - działania na rzecz integracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu, wspólnego uczestnictwa w świętach rodzinnych);
 - poprawa relacji rodzic – dziecko (nauczenie o rolach w rodzinie, rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka);
 - podtrzymanie i zacieśnianie więzów rodzinnych (utrzymanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu – gry, zabawy, spacery itp.);
 - wdrażanie metod nagradzania i karania;
 - motywowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka, utrzymywanie systematycznego kontaktu ze szkołą dziecka;
 - kontakty z kuratorami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klasy, dzielnicowymi.

- **Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci i rodziców:**
 - edukacja w zakresie profilaktyki zdrowia (udzielanie informacji o konieczności chodzenia do stomatologa, okulisty, neurologa, psychiatry);
 - informowanie jak dbać o higienę i zdrowie.

● **Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych:**

- diagnoza predyspozycji zawodowych;
- motywowanie do zarejestrowania się i systematycznego zgłaszania do Powiatowego Urzędu Pracy w celu potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy.

● **Udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej:**

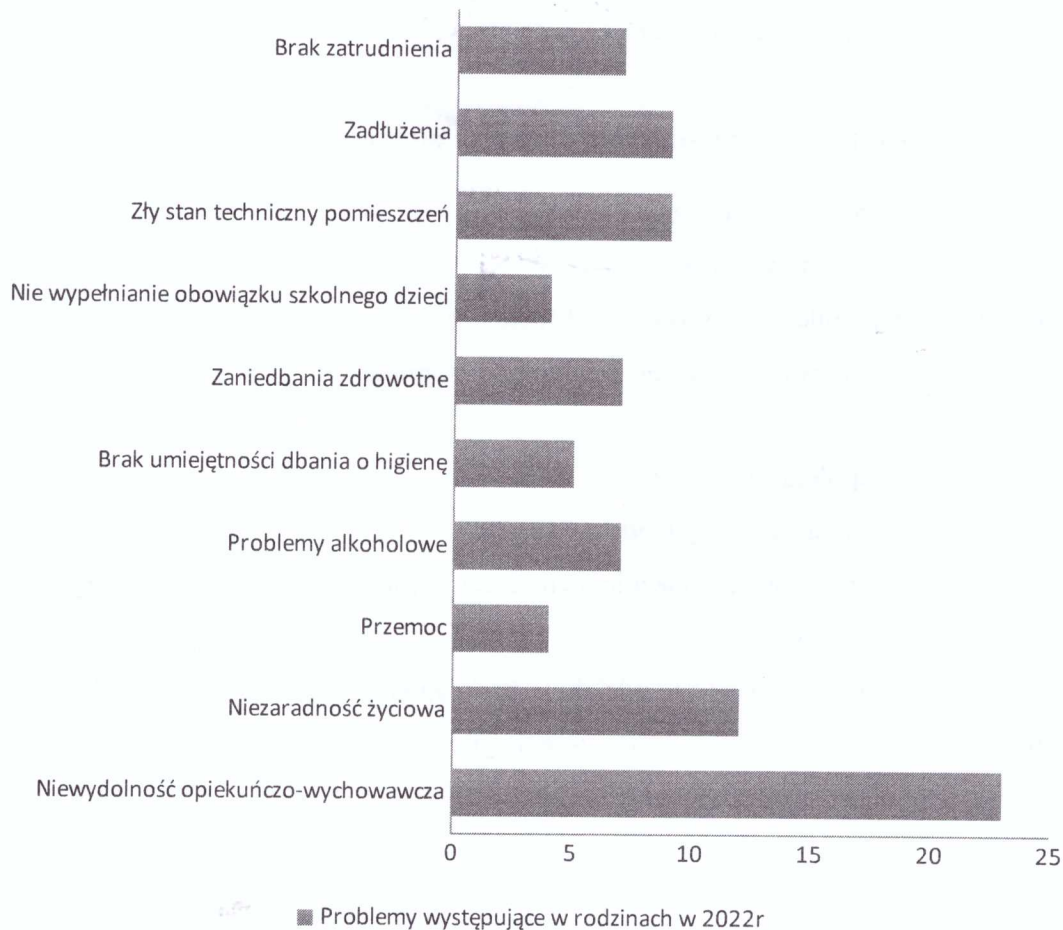
- informowanie o sposobach poszukiwania pracy;
- nauka pisania CV, listu motywacyjnego;
- zasady autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- motywowanie do otrzymywania pracy przez rozmowy wspierające.

● **Wspieranie aktywności społecznej rodzin:**

- udział dzieci w zajęciach na świetlicy środowiskowej;
- zakwalifikowanie do udziału w koloniach letnich dzieci pochodzących z rodzin objętych
- wsparciem asystenta rodziny;
- zachęcanie, motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej, np. udziału w festynach, wydarzeniach organizowanych na terenie gminy.

Problemy, które najczęściej występowały wśród rodzin współpracujących z asystentem rodziny w 2022 roku zostały przedstawione na wykresie 6.

Wykres 6 Problemy występujące u rodzin objętych asystenturą rodziny.

W celu zniwelowania występujących u rodzin dysfunkcji oraz dla osiągnięcia lepszych efektów utrzymywany był stały kontakt z placówkami współpracującymi:

- pracownikami socjalnymi,
- dzielnicowymi, terapeutami,
- służbami zdrowia,
- kuratorami,
- placówkami dydaktycznymi na terenie Gminy Łazy.

Nawiązano kontakt z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz nauczycielami w celu uzyskania jak najbardziej kompletnej wiedzy na temat dzieci pochodzących z rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny. Prowadzona jest systematyczna współpraca z kuratorami sądowymi.

Ważnym elementem jest kontynuowanie działań asystenta rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym Ośrodka. Pracownik socjalny nie ma możliwości prowadzić działań przypisanych asystentowi rodziny, gdyż te działania skierowane są na konkretną rodzinę i są działaniami ciągłymi prowadzonymi w różnych porach dnia. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny, ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i daje możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych czy większych efektów pracy z rodziną.

2. Finansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub innej placówce

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczę zastępczą organizuje powiat. Do zadań własnych gminy należy jednak współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- **10%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – **w pierwszym roku pobytu dziecka**
- **30%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – **w drugim roku pobytu dziecka**
- **50%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – **w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka**

Taki sam procent wydatków ponosi Gmina w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

3. Szkolenia

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań przez asystenta rodziny niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Służy temu m.in. udział w różnego rodzaju szkoleniach. W roku 2022 asystenci rodziny uczestniczyli w szkoleniach o następującej tematyce:

- Kurs II stopnia Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach,
- Superwizja.

4. Podsumowanie

Asystent rodziny jest profesją w systemie wspierania rodziny, wprowadzoną ustawą o wspieraniu rodziny, której cechami charakterystycznymi są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny i polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie z zachowaniem profesjonalnych relacji w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

Każda rodzina jest w innej sytuacji, posiada własny potencjał i od tego zależy, jak intensywnych działań wymaga. Ośrodek stale poszukuje nowych form pracy z rodziną, po to aby rodzina potrzebująca wsparcia otrzymała konkretną pomoc oraz aby jakość życia rodziny otrzymała nowy, lepszy wymiar. Wspieranie rodziny w ramach asystenta rodziny jest procesem długotrwałym, dającym bardzo trudno osiągalne i wymierne efekty działania, powodującym doprowadzenie rodziny do istotnych zmian postępowania członków rodziny i ich sytuacji życiowej, niwelowania destruktywnych zachowań członków rodziny, samodzielności w realizowaniu spraw rodzinnych, podniesieniu jakości życia rodziny. Wymaga to od niego szerokiej wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji zadań oraz profesjonalizmu zachowań w trudnych okolicznościach. W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest także współdziałanie osób i instytucji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Sporządziły:

Asystenci rodziny:

Pani Paulina Cudak

Pani Agata Kwapięń